

AMIRŐL BESZÉLNEK

SÓFOLT A CIPŐN

?? kérdezz
felelek !!!

Az utóbbi években — főleg télen — elég gyakran lehattunk tanúi és kárvalottai egy bosszantó jelenségnek: a láb-beli talpvonala fölött a felsőbőrön szabálytalan alakú, fehér foltok keletkeznek, s ezek krémezéssel sem távolíthatók el.

E jelenség okát vizsgálva a kutatók első lépésként kivágták az elszíneződött bőrrészt, és vegyelemzésnek vetették alá. Az eredmény: a bőrben nagy mennyiségű — a szabványos 0,1 százaléki helyett 10–12 százaléknyi — különféle sókat (nagyobbrészt konyhasót, de glaubersót és keserűsót is) találtak.

A kémiai elemzés alapján kiderült, hogy ami a hó elleni védekezés szempontjából jó, az a cipőknek árt. A folt képződésének egyik oka ugyanis az, hogy havazás után a jegesedés, a síkosság elkerülésére a járdákra, az utakra nagy mennyiségű sóval kevert homokot vagy salakot szórnak. Az olvadó sólénék egy kis része felszívódik a varráson keresztül a felsőbőrbe, a víz elpárolog, és a visszamaradó só a bőr felületén kikristályosodik.

Ezenkívül a bőrtalpban és a talpbélésben szükségszerűen van egy kevés glaubersó, illetve keserűsó. A bőrben fölfelé szívódó lé ezeket is magával viszi, és a bőr felületén a konyhasóval együtt ezek is kikristályosodnak.

Végül a bőrpor a bőrhíány miatt egyre több „nehézebb” marhabőrt (öregebb állatok bőre) dolgoz fel felsőbőr céljaira. Ezeket minőségi és esztétikai szempontból műanyagfilmmel vonják be. A só a műanyagfilm alatt kristályosodik ki, s emiatt a sókristályok sem száraz, sem nedves ruhával nem törölhetők le. Ez jelenti a legnagyobb nehézséget a folt eltávolításában.

Mégis hogyan védekezhetünk ellene?

Bőriparunk az első felszólalások után csökkentette a talp és a bélés készítésekor felhasznált só mennyiségét. Amúgy is egyre kevesebb bőrtalpu és -bélésű cipőt gyártanak.

A poruljárt cipőtulajdonosoknak pedig az alábbi módszert ajánljuk: a folt helyére a bőr mindkét oldalán tegyenek nedves vattát, és 12–24 óra hosszat hagyják rajta (a vatta nem száradhat ki teljesen). A vatta eltávolítása után a cipőt szobahőmérsékleten szárítsák meg.

Dr. Fehér István

Deák József aldobolyi olvasónk kérdése: Mi a magyarázata annak a jelenségnek — amelyet már évek óta figyelemmel kísérek —, hogy az időjárás változásai, különösen a tartós esőzések és nagy zivatarok előtt két-három nappal a kutak vize megzavarosodik, iszapossá válik? Az eső megérkezése után rövid idő múlva önmagától megtisztul a víz. Talán a légnyomás változása van hatással a föld mélyén rejlő forrásokra?

Dr. Kessler Hubert tud. osztályvezető válaszol:

A megfigyelés nagyon érdekes, de magyarázatához jobban kellene ismernünk a megfigyelt jelenségek időpontját, az akkori csapadék- és légnyomásviszonyokat. Kétségtelen, hogy bizonyos körülmények között a légnyomás hatással van egy-egy forrásnak, különösen a nagyobb mélységből eredő termálforrásoknak a vízhozamára. Nagyobb vízhozam esetén az áramlás felkavarja a forrásjáratokban leülepedett iszapot, és a víz zavarossá válik.

A zavarosodás oka azonban — különösen karsztforrásokban — az is lehet, hogy a forrás távoli vízgyűjtőterületén hullott csapadék növeli a forrás hozamát. Ásott kutak esetében légnyomáscsökkenéskor felszabadulhat a kút fenekén levő levegő, és buborékok alakjában a felszínre szállhat.

Szórványos megfigyelések szerint megfelelő földtani adottságok közepette bizonyos forrásoknak, ásott vagy fúrt kutaknak a vize földrengések előtt szintén megzavarosodik. Ez a jelenség a földkéregben végbemenő, a rengést megelőző nyomásváltozásokkal kapcsolatos. Nemesak zavarosodást, hanem a vízszint periodikus változását is megfigyelték már ilyen esetekben.

A föltett kérdésben említett tünetek egyébként igen ritkák. Pontos megfigyelésük értékes adatokkal gyarapíthatja hidrológiai ismereteinket.